

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 12Co/103/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4121212195
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 11. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Soňa Zmeková
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2022:4121212195.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Sone Zmekovej a sudkýň JUDr. Renáty Pátrovičovej a JUDr. Denisy Šaligovej v spore žalobcu: S. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. XX, XXX XX R., t. č. bytom I. XX, XXX XX R., zastúpeného advokátskou kanceláriou BIZOŇ & PARTNERS, s.r.o., so sídlom Hviezdoslavovo námestie 25, 811 02 Bratislava, IČO: 36 833 533, proti žalovanej: C. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. XX, XXX XX R., zastúpenej spoločnosťou Advokátska kancelária JUDr. René Hudzovič, s.r.o., so sídlom Štefánikova trieda 49, 949 01 Nitra, IČO: 36 860 697, o zrušení práva spoločného nájmu bytu, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Nitra č. k. 16C/58/2021-276 zo dňa 02.05.2022 takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

Žalovanej priznáva voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom rozhodol, že sa zrušuje právo spoločného nájmu k bytu žalobcu a žalovanej k nájomnému bytu č. X nachádzajúcemu sa na prízemí bytového domu F., na ulici H., vchod č. XX v R., blok: O. X, pozostávajúceho z 3 izieb, kuchyne a príslušenstva, s účinnosťou od právoplatnosti rozsudku. Zároveň súd žalovanú určil za výlučného nájomcu a pokračujúceho člena bytového družstva bez zabezpečenia bytovej náhrady žalobcovi. Úspešnej žalovanej proti žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník. Toto rozhodnutie vo veci samej súd odôvodnil s odkazom na ustanovenie § 703 ods. 2, § 705 ods. 1, 2, § 712 ods. 1, § 712a ods. 8, § 712c ods. 1, 2, 3 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka. Výrok o trovách konania s ohľadom na úspech žalovanej súd oprel o ustanovenie § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), pričom uviedol, že nezistil žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa pre aplikáciu ustanovenia § 257 CSP.

2. V odôvodnení rozsudku súd uviedol, že žalobca žalobou podanou dňa 26.10.2021 žiadal zrušiť právo spoločného nájmu bytu strán sporu k nájomnému bytu č. X, nachádzajúceho sa v bytovom dome F. vo vlastníctve Okresného stavebného bytového družstva R. (ďalej aj „OSBD R.“), N., vchod: H. XX, blok: O. X, pozostávajúceho z 3 izieb, kuchyne a príslušenstva, a za výlučného nájomcu a pokračujúceho člena družstva určiť jeho. Žalobu odôvodnil tým, že ako zamestnanec štátneho podniku H. I. R., I. U. na N. X, XXX XX R. - H. J., bol na základe rozhodnutia zo dňa 09.08.1989 č. N./A./XXXXX prijatý za člena OSBD R. s členským č. XXXXX. Rozhodnutím zo dňa 11.01.1990 č. XXXX mu OSBD pridelo do osobného užívania nájomný byt č. X, nachádzajúci sa v bytovom dome F. vo vlastníctve OSBD R., X. podlažie, vchod: H. XX, blok O./XX.vch., pozostávajúci z 3 izieb, kuchyne a príslušenstva (ďalej len „družstevný byt X“). Na základe dohody o výmene bytov zo dňa 23.02.1990 uzavretej medzi ním a K. F. došlo k vzájomnej

výmene družstevného bytu X a bytu č. X, nachádzajúceho sa v bytovom dome F. vo vlastníctve OSBD R., N., vchod: H. XX, blok: O. X, pozostávajúceho z 3 izieb, kuchyne a príslušenstva (ďalej len „družstevný byt X“), ktorý mal pôvodne pridelený do osobného užívania K. F.. OSBD R. na základe uznesenia zo dňa 29.03.1990 č. 14 schválilo dohodu o výmene bytov. So žalovanou boli v tom čase manželmi, a tak im vzniklo právo spoločného užívania družstevného bytu a aj spoločné členstvo v OSBD R.. K odkúpeniu bytu stranami sporu nedošlo pre nesúhlas žalovanej. Ich manželstvo bolo rozsudkom Okresného súdu Nitra zo dňa 07.09.2021 č. k. 36Pc/11/2021-107 rozvedené, pričom maloleté deti z neho nepochádzajú. K dohode o tom, kto z nich ostane výlučným nájomcom družstevného bytu, nedošlo. O pridelenie bytu sa zaslúžil výlučne on, lebo jeho pridelenie sa odvíjalo od jeho členstva v OSBD R. a všetky náklady po celý spoločný nájom platil výlučne on.

3. Žalovaná vo vyjadrení k žalobe potvrdila, že podľa § 175 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka v znení účinnom ku dňu 29.3.1990 im obom vzniklo právo spoločného užívania bytu a zároveň aj spoločné členstvo v OSBD R.. S návrhom žalobcu na zrušenie práva spoločného nájmu bytu súhlasila, avšak navrhla určiť ju za výlučnú nájomníčku a pokračujúceho člena družstva. Žiadala prihliadať aj na ďalšie hľadiská, napr. na širšie okolnosti rozvratu manželstva, sociálne aspekty, na možnosti nového usporiadania bytových pomerov a zdravotné pomery rozvedených manželov, na spoločenský význam a náročnosť ich práce a aj na to, ako sa kto pričínal o nadobudnutie a udržanie nájmu bytu; do úvahy treba vziať i pracovné zaradenie, účelné využitie bytu, ako aj to, či u osôb, ktoré zostanú v byte bývať, sú predpoklady na pokojné a usporiadané spoluzitie, záujem plnoletých detí, počet rodinných príslušníkov, ktorí budú v byte bývať a pod. Žalobca v žalobe zámerne neuviedol, že spoločne vlastní ako bezpodieloví spoluvlastníci aj rodinný dom s pozemkom na I. ulici v R., postavený na parc. č. XX/XX, ktorý od roku 2009 až do 21.3.2021 spoločne obývali. Dňa XX.XX.XXXX musela v nočných hodinách aj so svojim mladším synom O. C. v dôsledku nepredvídateľného chovania a zo strachu z fyzického napadnutia zo strany žalobcu ujsť a spolu odišli do sporného bytu na ulici H. XX, R., kde od roku 2017 býva aj ich starší syn S. C.. Žalobca zostal bývať v ich rodinnom dome, do ktorého jej prístup neumožňuje, lebo tam vymenil zámky po tom, čo privolala políciu, keď sa dožadovala vydania svojich osobných vecí a keď niektoré z nich demonštratívne vyhodil na ulicu a ostatné jej odmietol vydať. Žalobca neumožňuje vstup do domu ani ich synom, a tak spolu s nimi po rozvode manželstva býva v predmetnom byte. Neprimeraným spôsobom ju obťažuje prostredníctvom neustáleho kontaktovania formou SMS správ obsahujúcich rôzne formy psychického nátlaku, zasahuje do jej práva na ochranu osobnosti, najmä do práva na ochranu súkromia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, prejavov osobnej povahy a pod., ohovára ju, kontaktuje jej kolegynę, známych, rodinných príslušníkov a dokonca jej zamestnávateľa, pred ktorými ju osočuje, znevažuje a rozširuje o nej nepravdivé tvrdenia spôsobilé privodiť jej ujmu. Manipuluje s fotografiami jej osoby, upravuje ich tak, aby pôsobili znevažujúco, vytvára videozáznamy v snahe navodiť dojem, že dej na nich zaznamenaný sa týka jej osoby, že je účastníčkou situácií (znevažujúcich a hanobiacich) na záznamoch zachytených a neoprávnene a protiprávne ich zverejňuje. V SMS komunikácii sa vydáva za ňu a v jej mene komunikuje s jej známymi, ktorí ju kontaktujú na staré telefónne číslo, pretože SIM karta je vedená na meno žalobcu. V dôsledku všetkého trpí psychickými poruchami, v dôsledku čoho bola nútená vyhľadať pomoc u psychológa. K rozvratu manželstva prispelo i to, že už i v období predtým, ako sa on stal nezamestnaným (18.11.2014), platila všetky účty a žalobca neplatil nič. Tieto skutočnosti odôvodňujú nevyhnutnosť nového usporiadania bytových pomerov a nie je možné, aby spolu obývali jednu nehnuteľnosť, pričom žalobca má otázku bývania vyriešenú v ich rodinnom dome na I. ulici v R.. Bola to ona, ktorá chcela byť odkúpiť počas manželstva, ale pasivita žalobcu ako spolunájomcu túto jej iniciatívu opakovane znemožňovala. Byt spoločne užívali od roku 1990 do roku 2008; od roku 2017 v ňom býval starší syn. Žalobca neplatil nič, keďže je nezamestnaný a evidovaný na úrade práce od roku 2014.

4. Súd prvej inštancie vykonal navrhované dokazovanie, pričom zistil, že manželstvo strán sporu bolo uzavreté dňa XX.XX.XXXX v R. a rozvedené bolo rozsudkom Okresného súdu Nitra č. k. 36Pc/11/2021-107 zo dňa 07.09.2021, právoplatným dňa 01.10.2021. V rozvodovom konaní podľa zápisnice o pojednávaní žalobca ako navrhovateľ poprel tvrdenia manželky, že ju bil a psychicky týral. Žalovaná súhlasila s rozvodom, avšak dôvody rozvratu manželstva popísala inak, lebo žalobca udržiaval už pred rokom 2015 vzťahy s inými ženami, v dôsledku čoho mali oddelené spálne a ona v manželstve ostala len kvôli deťom. Na základe rozhodnutia OSBD R. zo dňa 09.08.1989 bolo žalobcovi oznámené, že ho predstavenstvo družstva na zasadnutí dňa 03.08.1989 prijalo na základe jeho prihlášky za člena bytového družstva. OSBD R. ako vlastník domu na F., blok O./X X. vchod, H. XX, odovzdalo dňom 07.02.1990 žalobcovi ako jeho členovi do osobného užívania byt č. X na X. podlaží, ktorý pozostával z

obytnej plochy 65,37 m² (3 izby). OSBD zobralo na vedomie, že žalobca žil v manželstve so žalovanou a vzniklo im spoločné členstvo. Dňa 23.02.1990 na základe dohody uvedený byt vymenili s manželmi K. F. a K. F. za 3-izbový družstevný byt na H. XX. OSBD R. dohodu o výmene bytov schválilo dňa 29.03.1990. Zo zápisnice o dohode o odovzdaní a prevzatí bytu zo dňa 26.02.1990 vyplynulo, že OSBD R. ako vlastník domu na F., blok O. X, v R., H. XX, odovzdalo dňom 01.04.1990 žalobcovi ako jeho členovi do osobného užívania 3-izbový byt č. X a vzalo na vedomie, že žalobca žil v manželstve so žalovanou, pričom im vzniklo spoločné členstvo manželov. Podľa výpisov z účtu žalovanej vedeného vo C. D. odchádzali úhrady za nájomné za rok od 01/2009 do 06/2017 (s výnimkou niektorých mesiacov v príslušnom kalendárnom roku pravidelne) v rôznych výškach. Z účtu X.. S. C., vedeného vo C. D., odchádzali úhrady za nájomné v období od 07/2017 až do 11/2021 na pravidelnej mesačnej báze. Podľa potvrdení o zrealizovaní transakcií z účtu S. C. tento od 12/2017 až do 10/2021 realizoval úhrady spojené s užívaním bytu - a to spoločnosti ZSE Energia, a.s. Podľa potvrdenia Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny R. žalobca je od 18.11.2014 evidovaný ako uchádzač o zamestnanie.

5. Okrem toho súd prvej inštancie konštatoval, že na základe stavebného povolenia Mesta R. zo dňa 23.05.2006 prišlo k povoleniu stavby - rodinného domu stranám sporu ako stavebníkom na parc. č. XX/XX. Rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 29.05.2006. Podľa výpisu LV č. XXXX sú strany sporu vlastníkami nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v obci R., k. ú. K. A. vedenej ako parc. registra „C“ s parc. č. XX/XX - orná pôda o výmere 500 m². V ďalšom texte odôvodnenia súd citoval obsah lekárskeho správ týkajúceho sa zdravotného stavu žalobcu a žalovanej a niektoré ďalšie zistenia.

6. Súd prvej inštancie uviedol, že nájom družstevného bytu po rozvoze manželov, ktorí boli jeho spoločnými nájomcami, je riešený v ustanovení § 705 ods. 2 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého súdy rozhodujú o nájme družstevných bytov, kde právo na ich pridelenie vzniklo za trvania manželstva za predpokladu, že medzi rozvedenými manželmi nedošlo k dohode. Ak sa manželia nedohodnú, rozhodne na návrh niektorého z nich súd o zrušení spoločného nájmu k družstevnému bytu. Spravidla takéto rozhodnutie podľa § 705 ods. 2 Občianskeho zákonníka predchádza konaniu o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej aj „BSM“). Po rozhodnutí súdu o zrušení práva spoločného nájmu bytu sa právoplatnosťou takéhoto rozhodnutia stáva výlučným nájomcom bytu ten z bývalých manželov, ktorého určí súd. V zmysle citovaného ustanovenia súd pri rozhodovaní o osobe ďalšieho nájomcu prihliada na viaceré okolnosti. Okrem záujmu maloletých detí a stanoviska prenajímateľa zohľadní sociálnu, zdravotnú, finančnú situáciu účastníkov, príčiny, ktoré viedli k rozvratu ich manželstva, mieru, ktorou sa bývalí manželia pričínili o nadobudnutie bytu, aké sú oprávnené bytové potreby účastníkov, z akých dôvodov opustil niektorý z nich byt, ako si plnili povinnosti nájomcu, atď. Pri rozhodovaní o určení, ktorý z rozvedených manželov, ktorí nemajú maloleté deti, bude ďalej byt užívať ako nájomca, prihliadne súd - vychádzajúc z okolností konkrétneho prípadu - napr. na širšie okolnosti rozvratu manželstva, na sociálne a zdravotné pomery, na spoločenský význam a náročnosť ich práce, na to, ako sa kto z rozvedených manželov pričínil o to, že nadobudli právo nájmu bytu, komu z nich a z akých dôvodov bol byt pôvodne pridelený a prihliadne na stanovisko prenajímateľa (R 78/1970). Súdna prax je jednotná v názore, že nie je vylúčené, aby tieto ďalšie hľadiská pre rozhodovanie podľa § 705 ods. 3 Občianskeho zákonníka prevážili nad hľadiskami, ktoré zákon v citovanom ustanovení výslovne uvádza. Na základe vykonaného dokazovania dospel súd k záveru, že žaloba na zrušenie práva spoločného nájmu družstevného bytu je podaná dôvodne, pretože sporové strany ako spoloční nájomcovia družstevného bytu a zároveň členovia družstva sa po rozvoze manželstva nedohodli o nájme bytu. S ohľadom na zistený skutkový stav súd považujúc žalobu za opodstatnenú zrušil sporovým stranám právo spoločného nájmu predmetného družstevného bytu a určil, že žalovaná ako členka družstva bude ďalej nájomcom bytu. Pritom bral do úvahy skutočnosť, že byt užíva výlučne žalovaná so svojimi synmi od 21.03.2021 (syn S. C. už od roku 2017), pričom od roku 2017 platí všetky úhrady spojené s užívaním bytu výlučne starší syn strán sporu S. C.. Žalovaná sa podieľala na úhrade nákladov spojených s užívaním bytu vo väčšej miere ako samotný žalobca, keďže jeho skutkové tvrdenie o jeho nadštandardnej bonite z dôvodu daru finančných prostriedkov od jeho rodičov a jeho predchádzajúcich príjmov z podnikania ostali nepreukázané. Žalobca žiadnym dôkazom nepreukázal, že by mal finančné prostriedky z podnikania, či z daru od svojich rodinných príslušníkov, z ktorých žije až doposiaľ. O to, aby bol byt vo vhodnom stave na bývanie, sa zaslúžil predovšetkým vypočítaný svedok S. C., ktorý do bytu investoval práve jeho vlastné finančné prostriedky.

7. Podľa záverov súdu žalovaná od žalobcu doslova utiekla dňa XX.XX.XXXX, čo nebolo sporné, avšak žalobca popieral akékoľvek jeho agresívne konanie, respektíve, že by v dôsledku jeho konania malo

prísť k odchodu žalovanej z domu, ktorý obývali spolu s mladším synom. V tomto kontexte podľa názoru súdu žalobca len strohým tvrdením o nepravdivosti prednesov žalovanej ani nemohol účinne poprieť skutkové tvrdenia o odchode žalovanej zo spoločnej domácnosti do sporného bytu, pretože svedok S. C. na pojednávaní verziu žalovanej potvrdil a iné relevantné a racionálne založené skutkové tvrdenie v tomto smere ani neboli, a tak možno považovať tvrdenie žalovanej ohľadne jej odchodu zo spoločnej domácnosti so žalobcom za nespochybnené. Ustanovenie § 705 ods. 3 Občianskeho zákonníka patrí k právnym normám s relatívne neurčitou hypotézou, t. j. k právnym normám, ktorých hypotéza nie je stanovená priamo právnym predpisom a ktoré tak prenechávajú súdu, aby podľa svojho uváženia v každom jednotlivom prípade vymedzil sám hypotézu právnej normy. Súd bral do úvahy nielen bytovú otázku žalovanej, zabezpečenie práva na pokojné bývanie, ale predovšetkým určité dôkazy smerujúce k tomu, že správanie žalobcu voči žalovanej nemožno označiť za slušné a bežné, keďže dôkazy vykonané v konaní nasvedčujú tomu, že sa nevie vyrovnáť s rozvodom. Žalovaná nemá inú možnosť, než bývať v danom byte, a u nej absentuje možnosť zabezpečiť si iné riešenie bytovej otázky. Skutkové tvrdenia žalobcu o novej známosti žalovanej zostali nepreukázané a zo správania sa žalobcu možno vyvodíť určité skryté, navonok nie úplne priamočiaro prezentované tendencie uškodiť žalovanej. Širšie okolnosti rozvratu manželstva nebolo možné riadne zistiť, keďže manželstvo bolo rozvedené na prvom pojednávaní, na ktorom bol vyhlásený rozsudok, kde sa právni zástupcovia strán sporu a žalobca vzdali svojho práva podať odvolanie. V takom prípade ostali tvrdené rôzne okolnosti rozvratu manželstva bez možnosti objektívneho zistenia, ktorá konkrétna príčina viedla k trvalému a hlbokému rozvratu manželstva bez možnosti jeho obnovenia.

8. Ďalšie kritérium, ktoré súd zohľadnil, je aj účelné využitie bytu, počet rodinných príslušníkov, ktorí v byte bývajú, ako aj záujem plnoletých detí a kvalitu bytu na bývanie. Bude spravodlivé, aby výlučným nájomcom a pokračujúcim členom bytového družstva ostala práve žalovaná aj s ohľadom na riziko, že by žalobca v opačnom prípade uskutočňoval úkony smerujúce k vysťahovaniu nielen žalovanej, ale aj detí, keďže voči synovi S. C. inicioval konanie o zapretie otcovstva po viac ako 30 rokoch života. Byt bude účelne využitý, keďže v ňom býva žalovaná so svojimi dvomi synmi. Nie je zrejmé, prečo by žalobca, ktorý býva sám v dome a ktorý má vyriešenú bytovú otázku, potreboval byť pre seba, keďže nemôže bývať v dvoch nehnuteľnostiach súčasne. Žalobca má vyriešenú bytovú otázku a sám potvrdil, že vymenil zámky na dome, ktorý patrí do zaniknutého, avšak ešte nevyporiadaného BSM, v dôsledku čoho bráni realizovať vlastnícke právo žalovanej. Určením žalobcu za výlučného nájomcu a pokračujúceho člena bytového družstva by mohlo prísť k ujme žalovanej a aj synov, pokiaľ by žalobca nesúhlasil, aby obývali byt. Syn S. C. si vytvoril - tým aj bratovi a matke - vhodné podmienky na pokojné bývanie a investoval do bytu finančné prostriedky. Tieto osoby by sa mohli v dôsledku judikovaného rozhodnutia ocitnúť bez obydľia, čo je nežiaduci stav, ktorý by mohol nezvratne zasiahnuť do ich súkromia. Súd tak vyhodnocoval aj kritérium zachovania práva na obydlie a jeho nedotknuteľnosť v prípade žalovanej a jej synov. Keďže ide o Ústavou Slovenskej republiky chránené právo, súd vzal do úvahy aj túto skutočnosť, vzhľadom na neurčitosť hypotézy právnej normy obsiahnutej v § 705 ods. 3 Občianskeho zákonníka, ktorú týmto spôsobom aj prípustne dotvoril ako orgán ochrany a aplikácie práva. Súd mal na zreteli aj momentálny nepriaznivý psychický stav žalovanej (reakcia na stres) spôsobený intenzívnym a negatívnym emočným prežívaním vzniknutej situácie aj v dôsledku správania sa žalobcu. Ponechanie súčasného stavu bývania žalobcu a žalovanej môže prispieť k zlepšeniu zdravotného stavu žalobcu aj žalovanej. Súd neuznal za relevantnú námietku žalobcu ohľadne jeho zásluhy o pridelenie sporného bytu, a to najmä vzhľadom na obsah zápisnice o dohode a odovzdaní a prevzatí bytu zo dňa 07.02.1990, z ktorej nevyplýva, že šlo o byt stabilizačnú cestou jeho zamestnávateľa s prípadným záväzkom odpracovania nejakej doby. Nebolo možné teda dospieť k záveru, že o byt sa zaslúžil výhradne on sám. Ak by to však aj preukázané bolo, sama táto okolnosť by nebola rozhodujúca, pretože všetky ďalšie kritériá determinujúce zákonné a spravodlivé rozhodnutie súdu bezvýhradne svedčia v prospech žalovanej. Ako irelevantné súd posúdil aj žalobcom tvrdené jeho zdravotné problémy, ktoré nemajú svoj pôvod v náplni práce vykonávajúcej pre podnik. V tejto časti súd konštatoval neunesenie dôkazného bremena žalobcom.

9. Súd teda rozhodol o zrušení práva spoločného nájmu k bytu strán sporu s určením žalovanej za výlučného nájomcu a pokračujúceho člena bytového družstva. Vzhľadom na konštitutívnu povahu tohto rozsudku súd precizoval, že k zrušeniu spoločného nájmu bytu strán sporu príde počnúc právoplatnosťou tohto rozsudku vydaného v konaní. O uvedenom súd rozhodol bez uloženia povinnosti žalobcu vypratať byt, v ktorom už nebýva približne 13 rokov. Zároveň súd aplikoval ustanovenie § 712a ods. 8 Občianskeho zákonníka pri hodnotení o poskytnutí bytovej náhrady žalobcovi. Pokiaľ ide o druh

bytovej náhrady podľa § 712a ods. 8 prvej vety Občianskeho zákonníka, rozvedený manžel má právo na náhradné ubytovanie alebo prístrešie, čo je potrebné vykladať v nadväznosti na § 712a ods. 7 Občianskeho zákonníka tak, že rozvedený manžel má vždy právo na náhradný byt a iba v prípadoch hodných osobitného zreteľa môže súd rozhodnúť, že rozvedený manžel má právo „len“ na náhradné ubytovanie alebo prístrešie. Pri rozhodovaní súd prihliada na majetkové pomery rozvedených manželov a na to, z akého dôvodu došlo k rozvodu manželstva, ako sa manželia pričínili o získanie spoločného bytu, kto v prípade družstevného bytu splatil členský podiel, ako sa ten-ktorý z manželov staral o byt, ktorý z manželov po rozvode platil nájomné a úhrady spojené s užívaním bytu a najmä na to, ktorému z manželov bola po rozvode zverená starostlivosť o maloleté deti (§ 705 ods. 3 Občianskeho zákonníka). S prihliadnutím na § 712a ods. 8 druhú vetu Občianskeho zákonníka súd zvaží, či druhému manželovi vôbec prislúcha bytová náhrada. Dôvody hodné osobitného zreteľa môžu vyplývať zo správania sa bývalého nájomcu bytu za trvania nájmu pri plnení povinností z nájmu bytu, môže ním byť opustenie spoločnej domácnosti v družstevnom byte v spojení s trvalým zabezpečením bytových potrieb v inom byte, ku ktorému svedčí právo vypratávanému manželovi, a pod. Frekventovaným dôvodom je práve existencia práva vypratávaného manžela k inému bytu či domu. Musí však ísť o právo objektívne spôsobilé zabezpečiť bytovú potrebu, musí ísť o právny vzťah k inému bytu či domu, nie iba o stav faktický alebo krátkodobý. Zákon však výslovne nevylučuje možnosť viazať vypratanie na zabezpečenie bytovej náhrady rozvedenému manželovi len preto, že má právo k inému bytu. Ak však napríklad má možnosť užívať ako spoločný nájomca bez vážnejších prekážok byt nového manžela, nebolo by zabezpečovanie náhradného bytu tomuto rozvedenému manželovi v súlade s dobrými mravmi. Ani v prípade zabezpečenej bytovej potreby bývalého nájomcu bytu zákon nepočíta výslovne s tým, aby mu ako forma bytovej náhrady nebolo poskytnuté prístrešie, pretože zákon neupravuje situáciu, v ktorej by z tohto dôvodu nepatrila takémuto manželovi žiadna forma bytovej náhrady. Ako okolnosť hodnú osobitného zreteľa možno vziať do úvahy i to, že sa rozvedený manžel, ktorý nebol uznaný nájomcom bytu v priebehu konania o zrušenie spoločného nájmu bytu, bez vážneho dôvodu zbavil možnosti bývať v dome, ktorého je spoluvlastníkom. Takýmto dôvodom môže byť aj okolnosť, že rozvedený manžel, ktorému sa ukladá povinnosť byt vypratať, neprispieval na nájomné a na úhradu za plnenia spojené s užívaním bytu. Súd dospel k záveru, že žalobcovi nie je potrebné poskytnúť bytovú náhradu, pretože tento býva sám v dome, ktorý je súčasťou zaniknutého a zatiaľ nevysporiadaného BSM. Žalobca tak má vytvorené predpoklady na realizáciu práva na pokojné a nerušené bývanie a má vyriešenú bytovú otázku. Bolo by zjavne v rozpore s dobrými mravmi, aby súd poskytol žalobcovi bytovú náhradu vzhľadom na dôvody, pre ktoré súd rozhodol o zrušení spoločného nájmu bytu určiac žalovanú za výlučného vlastníka a pokračujúce člena bytového družstva, ako aj vzhľadom na jeho správanie sa voči žalovanej a nemožnosť dosiahnutia zo strany žalovanej disponovať aj jej majetkom, t. j. domom v BSM, keďže toto jej žalobca nedôvodne neumožňuje. S poukazom na všetky tieto dôvody súd rozhodol, že žalobca nemá právo na poskytnutie bytovej náhrady, ktorú ani nežiadal, a súčasne nebola splnená existencia dôvodov hodných osobitného zreteľa na poskytnutie náhradného ubytovania alebo prístrešia. Súd sa nezaoberal skutkovými tvrdeniami, ktoré neboli podstatné pre toto konanie, a vyselekoval len tie skutkové tvrdenia, ktoré mali pre konanie výpovednú hodnotu. Najmä sa nezaoberal žiadosťami o odkúpenie sporného bytu, ani rozsiahlou súkromnou komunikáciou na sociálnych sieťach medzi stranami sporu a ani ďalšími priamo s vecou nesúvisiacimi okolnosťami.

10. Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca, ktorý s odkazom na ustanovenie § 365 ods. 1 písm. h), e), f) CSP uviedol, že napadnuté rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností a dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Uviedol, že súd podľa neho zákonný postup nedodrжал, nelogicky vyhodnotil vykonané dôkazy len v prospech žalovanej a odôvodnenie jeho rozhodnutia nie je správne. Poukázal na to, že súd prijal nesprávny právny záver o tom, že on sa zaslúžil o pridelenie daného bytu prideleného v rámci stabilizácie u jeho vtedajšieho zamestnávateľa. Súd teda túto najpodstatnejšiu okolnosť úplne odignoroval. Pokiaľ súd prihliadal na to, že spolu so žalovanou v predmetom byte bývajú aj ich synovia, títo majú v súčasnosti viac ako 30 rokov, sú zamestnaní a v produktívnom veku, a teda nie je žiaden dôvod, aby súd prihliadal na ich záujmy. Úvahy súdu o možnosti obavy, že v prípade jeho úspechu by dospelým deťom hrozilo, že by žalovanú spolu s nimi z bytu vypratával, nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní. V tomto smere súd podľa žalobcu prekročil zákonov sudcovskú úvahu. Navyše v súčasnosti syn S. C. v spornom byte nebýva, keďže žije v inom byte so svojou priateľkou a otázka jeho bývania nie je výsledkom tohto sporu nijako ohrozená. Rovnako neuznal za správne ani úvahy súdu ohľadom opodstatnenosti jeho návrhu na zapretie otcovstva voči S. C.. S predmetom konania nesúvisiace psychické, osobné a zdravotné

problémy strán sporu nie sú skutočnosťami, na ktoré má súd pri vydaní rozhodnutia o zrušení spoločného nájmu bytu akokoľvek prihliadať. Žalobca za relevantnú neuznal ani doloženú správu psychologičky, ktorá nie je ani lekárkou a ani súdnou znalkyňou. Tvrdenia žalovanej o jej psychických problémoch považuje žalobca za ničím nepreukázané a účelové, ktorými sa snaží zlepšiť svoje postavenie voči súdu a profilovať sa do roly obete jeho správania. Namiesto toho, aby súd vychádzal zo skutočností, že on sa zaslúžil o nadobudnutie bytu, prihliadol na skutočnosti, ktoré v tomto konaní sú celkom bez významu, a to najmä záujem plnoletých detí a snaha žalovanej prezentovať svoje osobné, zdravotné a psychické problémy. V ďalšom bode žalobca namietal závery vyplývajúce z výpovede svedka S. C. a aj závery o dramatickom úteku žalovanej z domu pre strach z násilia, čo zostalo nepreukázané. Tvrdenia žalovanej v mnohých smeroch zostali rovnako nepreukázané. Na jednej strane súd konštatoval, že širšie okolnosti rozvratu nie je možné zistiť, ale následne uvádza, že sa javí on ako zodpovedný za rozvrat manželstva. Takýto záver je arbitrárny a nelogický, preukazujúci, že skutkové okolnosti v daných momentoch nebolo možné preukázať, pričom mal tendenciu vyhodnocovať ich v prospech žalovanej. Výpoveď svedka S. C. bola evidentne zaujatá v prospech žalovanej. Čo sa týka financovania sporného bytu, on do spisu doložil množstvo listinných dôkazov, že výlučne on počas celej doby nájmu financoval chod tohto bytu. Nie je preskúmateľné, ako súd dospel k tomu, že o úpravy a financovanie bytu sa od roku 2017 staral výlučne S. C.. Závery súdu o financovaní tohto bytu žalovanou a S. C. je svojvoľný a v rozpore so zisteným skutkovým stavom. Žalobca v odvolaní namietal aj to, že súd prvej inštancie nevykonal ním navrhnuté dôkazy, čo odôvodnil najmä v bode 44. odôvodnenia svojho rozsudku. Pritom bolo podstatné, že to bol on, kto navrhoval odkúpenie bytu do vlastníctva, no žalovaná s tým nesúhlasila a tým zmarila kúpu bytu. Ak by došlo ku kúpe, toto konanie by nikdy nenastalo, lebo byt by sa stal súčasťou BSM. Žalovaná sa uchýľovala k nepravdivým tvrdeniam, keď uvádzala, že on nechcel kúpiť byt, čo svojimi žiadosťami preukázateľne vyvrátil. Súd sa nesprávne nezaoberal tými okolnosťami, ktoré mohli ovplyvniť výsledok konania, pretože išlo o podstatné skutočnosti, ignoroval dôležité skutočnosti svedčiace v jeho prospech a zaoberal sa primárne kritériami, ktoré boli pre rozhodnutie bezpredmetné. Vychádzal z nedostatočne zisteného skutkového stavu, keď sa úplne stotožnil s nedoloženými účelovými tvrdeniami žalovanej a S. C.. Súd bez riadneho odôvodnenia nevykonal dôkazy svedčiace v jeho prospech, preukazujúce dôležité skutočnosti pre vydanie rozhodnutia vo veci a taktiež preukazujúce nedôveryhodnosť žalovanej a výpovede svedka S. C.. Navrhol preto napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

11. Žalovaná vo vyjadrení k odvolaniu navrhla napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť. Uviedla, že odvolanie žalobcu obsahuje množstvo nepravdivých, vyfabulovaných, protirečivých a najmä nepreukázaných tvrdení. Aj v odvolacom konaní sa snaží jednotlivé rozhodné skutočnosti prispôbovať vo svoj prospech a účelovo vyvodzovať z vykonaných dôkazov závery, ktoré z nich nevyplývajú. Neobstojí jeho tvrdenie, že rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, a teda tento odvolací dôvod nie je daný. Písomné vyhotovenie rozsudku a jeho odôvodnenie je v plnom súlade s ustanovením § 220 ods. 1 CSP. Súd v napadnutom rozhodnutí dal odpoveď na všetky otázky, ktoré boli relevantné pre rozhodnutie. Neobstojí ani tvrdenie žalobcu, že súd nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností. Súd totiž vykonal všetky dôkazy, ktoré boli potrebné pre zistenie rozhodujúcich skutočností, a nevykonal len tie dôkazy, ktoré nemohli žiadnym spôsobom ovplyvniť rozhodnutie. Ani tento odvolací dôvod teda nie je daný. Zistenia súdu, ktoré tvorili podklad pre jeho rozhodnutie a ktoré vyvodil z vykonaných dôkazov, majú jednoznačne oporu v dôkazoch, ktoré boli vykonané. Súd z nich vyvodil správne skutkové zistenia a v dôsledku toho nie je daný ani tretí odvolací dôvod žalobcu.

12. Krajský súd v Nitre ako odvolací súd (§ 34 CSP), viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 CSP) ako aj skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP), prejednal vec bez nariadenia pojednávania s verejným vyhlásením rozsudku (§ 385 ods. 1, § 378 ods. 1, § 177 ods. 2 písm. c), § 219 ods. 3 CSP) a po prejednaní veci urobil záver, že rozsudok súdu prvej inštancie je vecne správny. Preto tento rozsudok v celom rozsahu podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správne potvrdil. Zároveň aplikoval ustanovenie § 387 ods. 2 CSP, podľa ktorého ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

13. Z obsahu spisu vyplýva ten skutkový stav, ktorý konštatoval súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozsudku. Je zřejmé, že žalobca sa domáhal zrušenia práva spoločného nájmu bytu s tým

cieľom, aby bol on určený za výlučného nájomcu a pokračujúceho člena bytového družstva tvrdiac, že on má väčšiu zásluhu na nadobudnutí družstevného bytu než žalovaná z dôvodu, že prvý byt pred jeho výmenou za aktuálny byt mu bol pridelený v rámci stabilizácie vo vtedajšom zamestnaní a maloleté deti už z manželstva nepochádzajú. Žalovaná poukázala na to, že žalobca sa v žalobe vôbec nezmienil, že býva v spoločne nadobudnutom rodinnom dome, ktorý patrí do ich BSM, čo znamená, že on má zabezpečené bývanie v tomto rodinnom dome a ona má záujem zostať spolu so synmi v spornom 3-izbovom byte; vzhľadom na to žiadala ju určiť za výlučnú nájomníčku a pokračujúcu členku bytového družstva. Súd prvej inštancie po vykonanom dokazovaní dospel k záveru, že sú dané podmienky na postup podľa § 705 ods. 2 druhej vety Občianskeho zákonníka, podľa ktorého súd rozhodne, ak sa rozvedení manželia nedohodnú, na návrh jedného z nich o zrušení tohto práva spoločného nájmu bytu ako aj o tom, kto z nich bude ako člen družstva ďalej nájomcom bytu; tým zanikne aj spoločné členstvo rozvedených manželov v družstve. Dôvod na zrušenie práva spoločného nájmu bytu po rozvoде manželov daný bol a sporné bolo len posúdenie toho, ktorý z nich ako člen družstva bude ďalej nájomcom bytu.

14. Odvolací súd viazaný dôvodmi odvolania žalobcu konštatoval, že toto odvolanie nie je opodstatnené. Pokiaľ žalobca vytkal súdu prvej inštancie, že nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, že dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a že jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, pričom je aj nedostatočne odôvodnené a je arbitrárne, tak tieto odvolacie dôvody odvolací súd neuznal za relevantné.

15. Podľa stabilizovanej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné. (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). Rozhodnutie súdu s jeho argumentáciou v odôvodnení má obsahovať súvislosti, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, a v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé.“ (I. ÚS 243/07, I. ÚS 402/08).

16. Dokazovanie je časťou občianskeho súdneho konania, v ktorej si súd vytvára poznatky potrebné na rozhodnutie vo veci. Strany sporu majú procesnú, dôkaznú povinnosť, teda povinnosť uviesť dôkazy na preukázanie tvrdých skutočností (§ 132 ods. 1, 3, § 187 ods. 1, 2 CSP). Procesný dôsledok spojený s dôkaznou povinnosťou môže mať za následok neunesenie dôkazného bremena. Cieľom dôkaznej povinnosti je unesenie dôkazného bremena v rozsahu, v ktorom dôkazné bremeno spočíva na strane sporu bez ohľadu na jej procesné postavenie. Výsledkom celkového hodnotenia dôkazných prostriedkov je záver o pravdivosti tvrdých skutočností, ktorý je podkladom pre záver o tom, či a do akej miery strana sporu splnila svoju povinnosť preukázať skutkové tvrdenia. Také hodnotenie dôkazov, ktoré vyznie v závere, že pravdivosť skutkových tvrdení nemožno potvrdiť ani vylúčiť, povedie k tomu, že rozhodnutie súdu vyznie nepriaznivo pre účastníka, ktorého pravdivosť tvrdení mala byť preukázaná. Zjednodušene povedané, určitú skutočnosť možno považovať za dokázanú v konaní, ak sudca postupom podľa § 191 CSP z vykonaných dôkazov nadobudne odôvodnené vnútorné presvedčenie, že táto skutočnosť z týchto dôkazov a obsahu celého konania naozaj vyplýva.

17. Odvolací súd pri rozhodovaní o odvolaní žalobcu urobil záver, že súd prvej inštancie na prejednávaný prípad aplikoval relevantné zákonné ustanovenia citované v bodoch 26. - 31. odôvodnenia rozsudku a vec správne právne posúdil. Zároveň odvolací súd konštatoval, že súd vykonal dostatočné dokazovanie v súlade s návrhmi strán sporu, pričom nemal za povinnosť vykonať tie dôkazy, ktoré nemali podstatný význam pre rozhodnutie o žalobe. Na základe vykonaného dokazovania skutkový stav zistil správne, a to v bodoch podstatných pre rozhodnutie o žalobe. Pre rozhodnutie vo veci bolo v nadväznosti na citované zákonné ustanovenia podstatné zistenie, že strany sporu za trvania manželstva nadobudli právo spoločného nájmu bytu vo vlastníctve bytového družstva, že sa po rozvoде manželstva nedohodli na ďalšom nájme bytu, že z manželstva maloleté deti nepochádzajú, že žalobca býva v spoločne nadobudnutom rodinnom dome, kde prístup žalovanej odmieta, že žalovaná býva spolu s dvomi

plnoletými synmi v predmetnom družstevnom byte a takto majú obaja rozvedení manželia zabezpečenú potrebu samostatného bývania. Z tohto hľadiska bolo úplne nepodstatné vykonávanie ďalších dôkazov napríklad na zistenie toho, vinou koho nedošlo k odkúpeniu bytu do osobného vlastníctva a koho zdravotný stav je oproti tomu druhému o niečo horší, či posudzovanie hodnovernosti výpovede ich syna, svedka S. C.. S ohľadom na to, že na zápisnici o dohode o odovzdaní a prevzatí bytu zo dňa 07.02.1990 (v spise na č. I. 6 - 7) je vyznačená pečiatka s názvom „Stabilizácia“, bolo možné predpokladať, že byt bol pridelený ako družstevný stabilizačný byt žalobcovi, ktorý však už v tom čase bol ženatý, a tak obom manželom zo zákona vzniklo právo spoločného nájmu tohto bytu a následne aj toho bytu, ktorý bol za pôvodný byt vymenený a ktorý je teraz predmetom konania. Z výsledkov vykonaného dokazovania nevyplýva, či a aký záväzok mal žalobca v dôsledku pridelenia družstevného stabilizačného bytu a kedy a za akých podmienok ho splnil. Túto okolnosť s odstupom 32 rokov od prevzatia bytu však už podľa názoru odvolacieho súdu ani nemožno mať za takú právne významnú, aby sama osebe mohla viesť k záveru, že žalobca musí mať k bytu právo prednosti oproti žalovanej. Je zrejmé, že žalobca nie je odkázaný na tento byt, v ktorom sa trvale zdržiava žalovaná po odchode zo spoločnej domácnosti. Potreba jeho bývania je uspokojená bývaním v spoločnom rodinnom dome, ktorý spolu so všeobecnou hodnotou členského podielu družstevného bytu by napokon mal byť aj predmetom vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva rozvedených manželov v súlade s ustanovením § 150 Občianskeho zákonníka (obdobne uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1VCdo/1/2021 zo dňa 25.04.2022).

18. Odvolací súd hodnotil rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne a zodpovedajúce aj požiadavke spravodlivosti súdneho rozhodnutia (čl. 2 ods. 1, 2 CSP). Navyše odvolací súd poznamenáva, že v danom prípade z obsahu spisu nevyplýva ani rozpor so zákonnou zásadou dobrých mravov, keďže výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi. Odvolací súd vyhodnotil ako správny postup súdu prvej inštancie, ktorý ustálil, že nemožno vyhovieť danej žalobe v časti určenia, že žalobca bude ako člen družstva ďalej nájomcom bytu. Rovnako tak súd prvej inštancie postupoval správne, keď nerozhodol o vypratani bytu žalobcom a ani o bytovej náhrade z dôvodov ním opísaných v odôvodnení napadnutého rozsudku. S ohľadom na uvedené odvolací súd posúdil odvolanie žalobcu ako neopodstatnené, a tak napadnutý rozsudok v zmysle § 387 ods. 1 CSP potvrdil a v podrobnostiach poukazuje na jeho odôvodnenie.

19. V odvolacom konaní bola úspešná žalovaná, preto odvolací súd o trovách odvolacieho konania rozhodol v zmysle § 396 ods. 1, § 255 a § 262 ods. 1 CSP tak, že jej voči žalovanému priznal nárok na ich náhradu v plnom rozsahu. Podľa § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

20. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu možno podať dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419, § 420, § 421 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).